

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДӘҮЛӘТ СОВЕТЫ ПРЕЗИДИУМЫ **КАРАРЫ**

Татарстан Республикасында гомуми белем бирү оешмаларында укучыларның сыйфатлы кайнар ризык белән туклануын оештыру эше турында

Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы, Кулланучылар хокукларын яклау һәм кешенең уңай тормышы өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең Татарстан Республикасы (Татарстан) буенча идарәсе мәгълүматларын, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутатларының һәм чакырылган затларның чыгышларын тыңлап фикер алышканнан соң, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Президиумы түбәндәгеләрне билгеләп үтә.

Татарстан Республикасында гомуми белем бирү оешмаларында укучыларның туклануын оештыру «Россия Федерациясендә мәгариф турында» 2012 елның 29 декабрендәге 273-ФЗ номерлы, «Азық-төлек продуктларының сыйфаты һәм куркынычсызлығы турында» 2000 елның 2 гыйнварындагы 29-ФЗ номерлы федераль законнар, «Мәгариф турында» 2013 елның 22 июлендәге 68-ТРЗ номерлы, «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәту турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законнары, Россия Федерациясенең башка норматив хокукий актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Россия Федерациисе Президенты В.В. Путинның Россия Федерациисе Федераль Собраниесенә юлламасының нигезләмәләрен гамәлгә ашыру кысаларында 2020 елның 1 сентябреннән Татарстан Республикасы дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларында барлык башлангыч сыйныф укучыларының туләүсез кайнар ризык белән туклануы оештырылды, аның бәясе 2021 елга бер укучыга көненә 53,41 сум күләмендә расланды.

2020/2021 уку елында Татарстан Республикасында 1 403 гомуми белем бирү оешмасында 449 761 бала укый, шуларның 46,6% – 1–4 сыйныф укучылары. Хәзерге вакытта укучыларның гомуми саныннан 97,9% кайнар ризык белән туклана: 1–4 сыйныф укучыларының 100% һәм 5–11 сыйныф укучыларының 96,3%.

5–11 сыйныф укучыларының туклануы республика бюджетыннан 2021 елга бер укучыга көненә 8 сум күләмендәге субсидия һәм ата-аналар кертемнәре хисабына гамәлгә ашырыла. Аерым категориядәге укучылар туклану өчен түләүдән Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре жирле үзидарә органнары карапы белән азат ителә, аларның туклануы муниципаль бюджет акчалары исәбеннән тәэммин ителә. Күпчелек очракта болар дүрт һәм аннан артык баласы булган күпбалалы гайләләрдәге укучылар, инвалид балалар, кайбер районнарда ташламалы туклану каралмаган.

2020 елда Кулланучылар хокукларын яклау һәм кешенең үңай тормышы өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең Татарстан Республикасы (Татарстан) буенча идарәсе тарафыннан 436 мәктәп тикшерелгән, хокук бозулар 248 мәктәптә (57%) ачыкланган. Кухня инвентарен эшкәртү режимнарын, сүйткычларда продуктларны саклаганда товарларны янәшә дөрес урнаштыруны, битлек-перчатка режимын бозу кебек төп хокук бозу очраклары агымдагы булып тора һәм аларны тиз арада бетереп була.

Укучыларның файдалы кайнар ризык белән туклануын оештыру мәсьәләләрен өйрәнү максатларында Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутатлары (алга таба шулай ук – депутатлар) үз сайлау округларында гомуми белем бирү оешмаларында булдылар. «Мәрхәмәт – Милосердие» хатын-кызы депутатлар берләшмәсе Татарстан Республикасында Кеше хокуклары буенча вәкаләтле вәкил белән берлектә бу мәсьәлә буенча телефоннан кайнар линия үткәрде.

Депутатлар укучыларның сыйфатлы кайнар ризык белән туклануын оештыру мәсьәләләре тулаем алганда уңышлы хәл ителгәнен билгеләп үтә, бу балаларның һәм яшүсмерләрнең сәламәтлеген саклауга һәм нығытуга ярдәм итә. Бердәм туклануны оештыру операторлары тарафыннан туклануны оештыруга һәм продуктлар белән тәэммин итүгә күчү, ата-аналарның тикшереп торуы, мәктәп яны участокларында үстерелгән үз продукциясеннән файдалану үңай тәҗрибә буларак билгеләп үтелә.

Шуның белән бергә укучыларның бер өлеше түләүле тукланудан баш тарта, республика бюджеты исәбеннән субсидия суммасына гына туклану очраклары бар, кайбер укучылар буфетта хезмәт күрсәтүне сайый йә сәламәтлеге хәле (аллергия, диабет, башка авырулар) буенча оештырылган тукланудан баш тарта.

Моннан тыш, депутатлар туклануны оештыруда республика дәрәжәсендә системалы хәл итүне таләп итә торган түбәндәгә аерым проблемаларны билгеләп үтә:

- ашханә хезмәткәрләренең түбән хезмәт хакы һәм штат буенча белгечләрнең житәрлек булмавы, бу кадрларның алмашынып торуына китерә һәм квалификацияле белгечләрне сайлауны катлауландыра;

– берничә ашханәдә ремонт ясау яисә урыннар житмәүгә бәйле рәвештә мәйданнарны арттыру таләп ителә, кайбер азық-төлек блокларында кирәkle производство урыннары жыелмасы юк;

– азық-төлек блокларының тиешенчә тәэмүн ителмәве, технологик жиһазларның һәм сүйту жиһазларының, савыт-сабаның, мебельнең һәм инвентарьның житмәве һәм тузуы.

Югарыда бәян ителгәннәрдән чыгып, Татарстан Республикасында гомуми белем бирү оешмаларында укуучыларның сыйфатлы һәм файдалы ризык белән туклануын оештыруны камилләштерү максатларында, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Президиумы **КАРАР БИРӘ**:

1. Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы, Кулланучылар хокукларын яклау һәм кешенең уңай тормышы өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең Татарстан Республикасы (Татарстан) буенча идарәсе мәгълүматларын игътибарга алырга.

2. Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутатларына сайлау округларында үткәрелә торган эш кысаларында гомуми белем бирү оешмаларында сыйфатлы кайнар ризык белән туклануны оештыруга мониторинг ясауны дәвам итәргә.

3. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына түбәндәгеләрне тәкъдим итәргә:

3.1. Татарстан Республикасында дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларының азық-төлек блоклары һәм ашханәләре инфраструктурасын үстерү (ремонт, реконструкция, урыннарны киңәйтү), аларны кирәkle жиһаз, мебель, инвентарь һәм савыт-саба белән тәэмүн итү буенча программа эшләү мөмкинлеген карага.

3.2. Азық-төлек блоклары хезмәткәрләренә хезмәт өчен түләү системасына анализ ясарга һәм квалификацияле хезмәткәрләрне җәлеп итү һәм саклап калу, туклануны оештыру сыйфатын тәэмүн итү өчен аларның хезмәт хакын конкурентлы булуга кадәр арттыру чарапарын күрергә.

3.3. Дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларының азық-төлек блоклары һәм ашханәләре штат расписаниеләренә анализ ясарга һәм аларның штатын (пешекче, ярдәмче эшчеләр һәм башкалар) арттыру максатларында штат расписаниеләрен үзгәрту чарапарын күрергә, укуучылар саны күп булган аерым гомуми белем бирү оешмаларында ашханә колективының эшен сменалап оештыру мөмкинлеген карага.

3.4. «Россия Федерациясендә мәгариф турында» Федераль законның 79 статьясындагы 7 өлеше нигезендә сәламәтлек мөмкинлекләре чикләнгән

укучыларның тұләүсез ике мәртәбә туклануын тәэмін итүнең бердәм алымын әшләргө.

3.5. Татарстан Республикасы муниципаль районнары һәм шәһәр округлары башлыклары белән берлектә, Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан туклануы жирле бюджетларның бюджет ассигнованиеләре исәбеннән гамәлгә ашырыла торган укучыларның ташламалы категорияләрен билгеләгендә, бердәм алымнары куллануга анализ ясарга һәм аларны куллану мөмкинлеген карарга.

4. Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлығына Татарстан Республикасы муниципаль районнары һәм шәһәр округлары башлыклары белән берлектә түбәндәгеләрне тәкъдим итәргө:

4.1. Гомуми белем бирү оешмалары азық-төлек блоклары һәм ашханәләре урыннарының, аларның мәйданнарының, урыннар санының санитария таләпләренә һәм башка норматив таләпләргә туры килүе, персонал, жиһаз, мебель, савыт-саба белән тулыландыру мәсьәләләренә игътибар итеп, әлеге азық-төлек блокларына һәм ашханәләренә аудит һәм инвентаризация үткәрергө.

4.2. Күбалалы һәм кереме аз булған гайләләрдәге укучыларның ташламалы туклануын оештыруға һәм муниципаль берәмлекләр бюджетларыннан тиешенчә финанслауга мониторинг ясауны дәвам итәргө.

4.3. Сәламәтлекне саклау өчен балаларның һәм ата-аналарның жаваплылығын арттыру эшен дайми нигездә үткәрүне, файдалы туклануны популярлаштыру буенча тематик чаралар үткәрүне оештырырга.

4.4. Туклануны оештыруда (меню төзегендә) ата-аналар (законлы вәкилләр) инициативасы белән бирелә торган бала сәламәтлеге торышы турындагы һәм кирәkle маҳсуслаштырылган туклану хакындагы белешмәләрне исәпкә алу мөмкинлеге мәсьәләсен өйрәнергө.

4.5. Уку елы дәвамында туклануны оештыруның һәм китерелә торган продуктлар сыйфатының производство контролен гамәлгә ашыруны мониторинглауны, шулай ук укучылардан һәм ата-аналардан кергән искәрмәләрне һәм тәкъдимнәрне дайми анализлауны дәвам итәргө.

5. Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлығына Кулланучылар хокукларын яклау һәм кешенең үзай тормышы өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең Татарстан Республикасы (Татарстан) буенча идарәсе белән берлектә гомуми белем бирү оешмалары укучыларның туклануын оештыруда мәктәп яны участокларында үстерелгән продукциядән файдалануның кирәkle механизмнарын әшләргө тәкъдим итәргө.

6. Татарстан Республикасы Чүпрәле, Мөслим, Питрәч муниципаль районнары башлыкларына гомуми белем бирү оешмаларының аерым категориядәге укучылары өчен ташламалы туклануны оештыру мөмкинлеген карауны тәкъдим итәргә.

7. Кулланучылар хокукларын яклау һәм кешенең үнай тормышы өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең Татарстан Республикасы (Татарстан) буенча идарәсенә түбәндәгеләрне тәкъдим итәргә:

7.1. Гомуми белем бирү оешмаларында укучыларның сыйфатлы һәм балалар сәламәтлеге өчен куркынычсыз туклануын оештыруны тикшереп торуны дәвам итәргә.

7.2. Гомуми белем бирү оешмалары житәкчеләре һәм азық-төлек блоклары, ашханәләре хезмәткәрләре өчен укучыларның туклануын оештыруга карата санитария-эпидемиология таләпләрен үтәү мәсьәләләре буенча өйрәту семинарларын үткәрүне оештырырга.

8. Әлеге карапның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Дәүләт Советының Мәгариф, мәдәният, фән һәм милли мәсьәләләр комитетына йөкләргә.

Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы Рәисе

Биектау тимер юл станциясе поселогы,
2021 елның 11 феврале
№ 793-ДС

Ф.Х. Мөхәммәтшин